

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
Európai uniós támogatások
elosztása és lehívása**

Időszak:

2012. június

Dátum:

2012.július 23.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
Gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖMPÖLTASZAKASZ TÁRSASÁGOK ÉS SZAKPOLITIKAI ELEMZŐ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

1. Az uniós források felhasználására vonatkozó főbb statisztikák elemzése és értékelése¹

1.1. Tovább nőtt a pályázói aktivitás, de a pályázat kiírási terv csak alig 50%-ban teljesül

Az utóbbi egy hónap heti átlagos pályázat-benyújtási gyakorisága **egyenletesen növekvő tendenciát mutat**, megközelítőleg hetente ezerrel bővült a benyújtott pályázatok száma, kivéve a **vizsgált időszak utolsó hetét**, ahol ez **kétszerese a megelőző hetek bővüléséhez képest**. A szerződött projektek számának változása jelentős fluktuációt mutat a vizsgált időszak alatt, ebből kiemelkedő adatot mutat az időszak negyedik hete, ahol alig látható növekedés a szerződött projektek számát illetően az előző heti adatokhoz képest.

A GOP kivételével minden Operatív Program tekintetében igaz, **hogy a június végéig megjelentetni tervezett pályázati meghirdetések volumene alatta maradt a tervezett értéknek**. A 2012-es IH menetrend alapján a GOP 92 milliárd forint értékű hirdetési ténnyt mutat a jelenlegi időszak végén, annak ellenére, hogy a 2012-es hirdetési tervben 66 milliárd forint szerepel. A június végi hirdetési tervtől azonban legtöbb OP elmarad, noha **a 2012-es hirdetési tervnek a legtöbb OP elérte az 50 százalékát**. A TIOP esetében azonban jelentős eltérés látható a június végi hirdetési tény (7,3 milliárd forint) és a 2012. június végi hirdetési terv között (118,6 milliárd forint).

1.2. Az ÚSZT támogatói döntések száma pozitív, állománya azonban negatív trendet mutat

Az adatok összesítése után az **első hét támogatott projektjei** számának változása nullát mutat, azaz összességében **egyáltalán nem bővült ezen projektek száma**. A GOP, mely egyébként a legjobban teljesítő OP, sem mutat az első héten bővülést, sőt kis mértékű csökkenés következett be. **Az ÚSZT támogatott projektjeinek a száma az utóbbi hónapban a 12 hetes átlag felett alakult** (Minden OP keretén belül a 22. héten jelentős csökkenés volt tapasztalható a megelőző időszakhoz képest, azonban az OP-k többségének esetében a 23. héten bővülés látható az adatok alapján. Nem mutat változást az ÁROP, az EKOP, a KÖZOP, az NYDOP és a VOP a 23. héten. Minimális mértékű csökkenést mutat a 23. héten az ÉMOP (noha a 24. héten a megelőző 12 hét átlagának tízszeresével bővül a támogatott projektek száma ezen OP keretein belül). A GOP esetében a 22. héten kilencvel kevesebb projekt vált támogatottá, mint a megelőző 12 hét átlaga (átlagosan 47 projekt). Az elkövetkező hetekben

¹ A fejezet elkészítéséhez szükséges adatokat az Nemzeti Fejlesztési Ügynökség szolgáltatta: A Központi Monitoring Főosztály által rendelkezésünkre bocsátott Havi jelentés – NFÜ munkaterv (2012. június); valamint az Innovációs és Informatikai Elnökhelyettes által készített Heti jelentés az Uniós támogatások (2007-2013) felhasználásáról (2012. június 4. – Heti jelentés, 2012, június 11. – Heti jelentés, 2012. június 18. – Heti jelentés, 2012. június 25. – Heti jelentés)

is jelentős ingadozás figyelhető meg (a 23. és 24. hét között közel 100 projekt-es különbség). A júniusi átlagot tekintve csökkentést mutat a DDOP, a KDOP, a KÖZOP és a TÁMOP. **Mindezek ellenére a támogatott projektek száma a vizsgált időszak alatt átlagosan megközelítőleg 130 projekt-es bővülést mutat, az összes OP-t figyelembe véve.** Megközelítőleg kétszeres bővülést mutatnak a vizsgált időszak átlagát tekintve a következő OP-k: DAOP, ÉAOP, ÉMOP, GOP, KEOP. Kiemelt növekedést mutat a KMOP (a júniusi heti átlagos támogatott projektszáma 61,5 a megelőző időszak 18,3-es értékéhez képest.), valamint a TIOP (26,5 (a júniusi heti átlagos támogatott projektszáma a megelőző időszak 3,7-es értékéhez képest). Azonban a heti átlag június hónapra heti 252 támogatott pályázat, a megelőző időszak 125-ös átlagához képest az összes OP-t figyelembe véve. Az egyik kiemelkedő bővülést mutató TIOP esetében a legnagyobb változás a 25. héten következik be (83 támogatott projekt a megelőző hét csökkenéséhez képest). **A szerződött projektek állománya továbbra is kismértékben csökkenő trendet mutat; az előző vizsgált időszak végi átlaghoz képest.** A jelenlegi időszakban 168 átlagosan a szerződött projektek száma, míg az előző vizsgálat alatt ez az érték 250 volt. **Az ÚMFT-ben legjobb kifizetési aránnyal továbbra is a VOP rendelkezik** itt jelenleg a pályázatok megközelítőleg 95%-a van a kifizetési fázisban. Itt a pályázati eljárásrend korai szakaszában már csak nagyon kevés pályázat található. A DAOP, az ÉMOP, és a DDOP még mindig a legkevésbé előrehaladott programok közé tartoznak a kifizetési szakaszok tekintetében. Itt nem éri el a 30%-t a kifizetések aránya. Közel 50%-os a kifizetettség a következő Operatív Programoknál: ÁROP, EKOP, KÖZOP, TIOP. Jelentős a szerződéskötési fázisban lévő projektek aránya a KÖZOP tekintetében, itt a pályázatok közel 20%-a van ebben a szakaszban. **Jelentős, akár 50%-t meghaladó a kiesett pályázatok száma. Az ÚMFT keretein belül ez a következő OP-k esetében igaz: DAOP, ÉAOP, ÉMOP, KDOP, NYDOP, TÁMOP.**

1.3. Tovább csökkent az új szerződéskötések száma – jelentős heti fluktuációval

Az elemzési időszakban tovább csökkent az új szerződések száma. Az ÚSZT-ben leszerződött új projektek száma az elemzési időszakban a 12 heti átlaghoz képest csökkenést mutat. Az összes OP-t vizsgálva a 25. héten 34 új szerződést kötöttek, a megelőző időszak 240-es átlagához képest. Megfigyelhető azonban, hogy a 24. héten ez az érték közel 350 új szerződést mutat. **A kezdeti kiegyensúlyozott szerződéskötési szám ellenére a tárgyidőszak végére sem éri el az előző időszak átlagát.** Az összes, tárgyidőszakban megkötött szerződésből a legtöbbet továbbra is a GOP, a TÁMOP és a KMOP jelentette. Ennek a hirtelen csökkenésnek az okán érdemes szem előtt tartani, hogy ha a jelenlegi dinamikával csökkennek a vizsgált attribútumok, akkor ez jelentősen hátráltathatja a kötelezettségvállalással érintett pályázati források lehívását. Ezek alapján érdemes figyelni az elkövetkező időszakokban a döntésre illetve szerződéskötésre váró projektek, illetve a

kifizetésre váró számlák számában bekövetkező változásokat, ezek lesznek ugyanis a főbb indikátorai egy esetleges kapacitáshiánynak.

1.4. Nem emelkedett tovább és jelentősen a tervezett alatti a kifizetések állománya

A kifizetett támogatások összege nem haladta meg az előző 12 hét kifizetéseit (közel 15,3 milliárd forint júniusban a megelőző időszak 16,2 milliárd forintjához képest). A vizsgált időszak első hetében a kifizetések mintegy 3 milliárd forinttal meghaladják az előző időszak kifizetéseit (összesen mintegy 19,3 milliárd forint). A következő héten jelentős visszaesés látható (10,4 milliárd forint). A 24. héten újra nő a kifizetett támogatások összege, azonban a vizsgált időszak utolsó hetében újra csökkenés látható. Összességében a vizsgált időszak nem tudta meghaladni az előző időszak kifizetéseit.² **A legjelentősebb kifizetés a 22. héten történt, mely során összesen, mintegy 19 milliárdot fizettek ki a kedvezményezetteknek.** Elmondható, hogy az OP-k közül csupán négyenél lehet növekedést kimutatni az időszak alatt hetente átlagosan kifizetett támogatások tekintetében (EKOP, KMOP, KÖZOP, TIOP), egy OP esetében minimális a csökkenés (TÁMOP).

A támogatások meghatározó része a TIOP (júniusban 6,2 milliárd forint) mellett a TÁMOP (kb.: 10 milliárd), a KÖZOP (12,8 milliárd) és a KMOP (8,1 milliárd) nyerteseinek lett kifizetve. Ezen programok kifizetései, a vizsgált időszak alatt kifizetett 61 milliárdból, mintegy 38,6 milliárd forintot tesznek ki. A legalacsonyabb kifizetést az ÁROP keretein belül valósult meg (az időszak alatt 44 millió forint).

Az NSRF szintű kifizetések állománya a vizsgált időszak első és harmadik három hetében jelentős növekedést mutat, azonban a második és negyedik héten jelents csökkenés látható. A legkevesebb kifizetett támogatást a 23. hét mutatja (10,4 milliárd forint). Egy milliárdot meghaladó bővülés csupán egyetlen OP esetében látható az időszak átlagát tekintve (KÖZOP: 1,02 milliárd forint).³ **Az összes operatív program heti átlagát vizsgálva átlagosan mintegy 881 millió forinttal csökkentek a kifizetések az előző 12 hét átlagához képest.**

A vizsgált időszakban megfigyelhető volt, hogy több OP esetében a heti kifizetések meghaladták a 2 milliárd forintot, azonban a 25. héten ez már csak egyetlen OP-ra igaz (KÖZOP). Minden héten látható olyan OP, ahol a kifizetések megemelkednek az előző időszakhoz képest (pl.: KÖZOP a 24. héten 4,3 milliárd a megelőző 12 hét 2,6 milliárdos átlagához képest). A kifizetések folyamatos csökkenése figyelhető meg az VOP esetében (annak ellenére, hogy a 22. héten jelentősen megugrik a kifizetés a 23. héten már csak 2

² Összességében a 4 hét alatt 61 milliárd forintot fizettek ki.

³ A GOP esetében megközelítőleg 1,8 milliárd forinttal kevesebb támogatást folyósítottak heti átlagban, mint a megelőző időszak alatt. Ilyen mértékű csökkenés más OP esetében nem látható. Ennek lehetséges oka a források felhasználása, a verseny kiélesedése is lehet. Százmillió forintot meghaladó dinamikával bővültek az alábbi OP-k: KMOP (377 millió), TIOP (262 millió forint).

millió forintot, és a vizsgált időszak elkövetkező két hetében sem emelkedik vissza az első hét értékére. Több OP esetében meghaladja a kifizetések visszaesése a 100 millió forintot (DAOP, ÉMOP, GOP, KEOP, VOP). **Az év eleji kifizetési lassúsága okán, NSRK szinten, az átlagos kifizetési tervet csak alig több mint fele nagyságban sikerült megvalósítani.** Az előző vizsgált időszak végén (0212.05.28.) kapott adatok alapján az ÁROP, EKOP, GOP, KEOP, KÖZOP, ROP TÁMOP, TIOP, VOP **a tervezett és tényleges kifizetések aránya 59,9 % volt. A jelenleg vizsgált időszakra ezen arány 57,39 %-ra módosult az időszak alatt.** A legnegatívabb mutatót az EKOP-hoz kapcsolódik, itt a tény-terv 14 százalékon áll (az előző időszak végén ez 12,4 százalék volt).

1.5. Ismét nyílni kezdett az allokációs olló

Az előző hónap negatív mutatói után a jelenlegi hónap az allokációs olló újbóli tágulását mutatta a megítélt támogatások és a kifizetések volumene között, azonban a 12 heti átlag továbbra is negatív.

A vizsgált időszak alatt egyetlen hétben nem volt csak kimutatható az átlagot jelentősen meghaladó arány-változás, ennek ellenére 47%-on zárul a hónap. Ebből kifolyólag az arány a 13. és 25. hét között 36 százalékra csökken.

2. A fejlesztéspolitikai programokban megfogalmazott stratégiai célok elérésének időszaki monitoringja

2.1. NFM – NFÜ – MFB – Századvég együttműködésben közös szakmai csomag készült az ÚSzT nemzetgazdasági motorizáló szerepbe hozására

Az uniós források felhasználása terén a gazdasági multiplikációhoz, a célindikátorok elérése támogatásához szükséges megvalósítási, **kifizetési fázisba az ÚSzT projektjeinek még csupán kis hányada jutott el.** Ennek legfőbb okát az intézményrendszer szereplői és a külső szakértők mára egyértelműen a nyertes pályázatok önerő és cash flow problémáiban jelölik meg, melyre a Századvég Csoport szakmai javaslatai alapján az NFÜ, az NFM és az MFB együttműködésében egy megoldási javaslat csomag elkészült, melynek elindítása még 2014 nyarán várható.

2.2. Az ÚSzT a gazdaság dinamizálása terén halad a leggyorsabb ütemben

Az általános, egyelőre lassúbb haladás mellett a **foglalkoztatási szempontból kulcsfontosságú vállalkozás-fejlesztési és zöld-gazdaságfejlesztési dimenziókban** mutatható fel arányaiban az eddigi legtöbb megvalósítási, kifizetési fázisba jutott ÚSzT projekt.

3. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer működése és az azt támogató jogi-szabályozási folyamatok elemzése és értékelése

3.1. Vegyes teljesítményű, de késésekkel tarkított az ÚSZT-s intézményrendszer

Az előző hónapban tapasztalt döntési átfutási idők határidő átlépése állandósult az elmúlt időszakban. **A könnyített és normál pályázatok mellett a kiemelt pályázatok esetében továbbra is a vizsgált időszak minden hetében meghaladta a határidőket a döntések átfutási ideje.** Az időszak végére a normál pályázatok 10 nappal lépték túl a határidőt. A kiemelt pályázatok esetében a negatív trend folytatódott, a vizsgált időszak első hetében már 38 nappal növekedett a döntések átfutási ideje, és az időszak végén is 35 nap maradt a döntések határidő túllépése. Az **egyes közreműködő szervezetek** esetében jelentős különbségek figyelhetők meg. **Jelentős részük azonban késedelembe van.** Az előző vizsgált időszakhoz képest a legtöbb OP esetében több mint 30% meghaladja a határidőt. A csúszás több esetben meghaladja a 30%-ot is, azonban az előző vizsgált időszak legjelentősebb késéseit (egy kivétellel: KIKSZ) sikerült felszámolni. **Az eljárásrend tekintetében megfigyelhető, hogy nehezen tartható a határidő a kiemelt és normál pályázatoknál** (előbbről átlagosan 32 százalékkal haladja meg a döntések átlagos átfutási ideje a határidőt, a normál pályázatok esetében ez az arány 38 százalék).

A szerződéskötéseknél egyetlen közreműködő szervezet van átlagosan egy napos késésben, ugyanez a szervezet a könnyített pályázati eljárásrendnél a döntések határidejének betartásánál is jelentős késést mutat (ESZA Kht.).

3.2. Csökkenést mutat a jelentős határidő túllépés mellett döntésre váró projektek száma

Csökkent a döntésre váró projektek száma a rendelkezésre álló adatok alapján, a május és június végi adatok összehasonlítására alapozva. Május végére megközelítőleg 1784 projekt várt döntésre a határidőn túl, ez június végére 1702-re csökkent. Ez közel minimális csökkenést jelent az előző időszak végéhez képest. A legtöbb KSZ esetében csökkent a döntésre váró projektek száma (a kivételt az ESZA Kht., képezi, itt közel megkétszereződött a döntésre váró projektek száma). Több KSZ esetében azonban nem éri el az ötöt a várakozó projektek száma (KDRFÜ Kht., KIKSZ, Pro Régió). **Van azonban olyan KSZ, ahol nem található döntésre váró projekt** (VOP KSZ, ROP IH, KÖZOP IH, KEOP IH). Jelentős számú projekt vár döntésre a NORDA-nál (240), az ESZA Kht.-nál (784) és a tovább növekedett az ÉARFÜ Kht.-nál (178) is ezen projektek száma.

3.3. Csökkent azon projektek száma, akik részére jelentős késéssel érkezik meg az uniós forrás

Tovább csökkent a 28 napon túli csúszásban lévő, kifizetésre váró számlák száma. Az előző időszak végéhez képest azonban alig csökkent ezen számlák száma. A MAG Zrt.-nél található a kifizetésre várakozó számlák közel fele (1440-ből 643 darab), de jelentős a kifizetésre váró számlák állománya az EK-nál és az ESZA-nál is. **Össességében jelenleg 1440 késedelmes számla vár kifizetésre. Ebből 1130 darab található az ESZA Kht.-nál (200 db), a MAG Zrt.-nél (643 darab) és az EK-nál (287 darab).**

3.4. Enyhe növekedést mutat a nem teljesített követelések állománya

Az egyes operatív programok teljesítménye a nem teljesített követelés állomány szempontjából jelentős eltéréseket mutat. A fennálló követelések a február végi állapothoz képest 2 milliárddal bővültek. Az előző időszak végi adatokhoz képest a GOP-on (212 millióval) KMOP-on (34 millió) DAOP-on (21 millió) valamint az ÉMOP (54 millió) keretein belül növekedett a fennálló követelések állománya. Csökkenést mutat a ÉAOP (3 millió), a TÁMOP (40 millió) és a TIOP (20 millió) fennálló követelés-állománya. **Az előző időszak végéhez képest, az összes OP-t vizsgálva, mintegy 257 millióval növekedett a követelés állomány.**

3.5. Megmaradt a szabálytalansági vizsgálatok magas száma; az eljárások csak kb. 1/3-ának esetében nem igazolódik a gyanú

A végrehajtás szempontjából lassító tényező, hogy továbbra is igen magas a szabálytalansági vizsgálatok száma, melynek száma lényegében nem változott az áprilisi számhoz képest (közel 4200 darab). A megnövekedett vizsgálati számból kifolyólag emelkedett a szabálytalansággal érintett támogatás összege is. Az egyes ügyek jogalapjai eltérők, de megállapítható, hogy a vizsgálatok csupán 1/3-ában nem igazolódik a szabálytalanság gyanúja. Ugyanakkor ennek oka a legtöbb esetben nem szándékos szabálysértés, hanem az eljárásrendnek nem megfelelő projektgazdai oldali ügykezelés, amely vélhetően csökkenthető lesz egy egyszerűbb és a felhasználók igényeit jobban szem előtt tartó rendszerben, amit a 4/2011-es kormányrendelet módosítása is céloz. **Az adatok lényegében nem változtak még a februári adatokhoz képest sem mutatnak jelentős változást, sem a szabálytalansági eljárások, sem a szabálytalansággal érintett támogatások összegét tekintve.**

3.6. Felállt a Nemzeti Fejlesztéspolitikai Kormánybizottság

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti kommunikáció lassú, túlformalizált és egyes dimenziókban hatékonytalan működésének felszámolására **felállításra került a Nemzeti Fejlesztéspolitikai Kormánybizottság** (140/2012 (VII.2) Kormányrendelet), amelynek **célja a jelentős tartalékokkal rendelkező a kommunikációs hatékonyság javítása.**

Az új Kormánybizottság **felügyeli a jövőben a fejlesztéspolitikai tevékenység irányítási, finanszírozási, intézményi és szabályozási rendszerének kialakítását.**

4

3.7. Nem kezdődött el érdemben a 2014-2020-as költségvetési időszakot megalapozó tervezési és programozási munka

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti feladat megosztások rendezetlensége és nyitott kérdései miatt **továbbra sem kezdődött meg a 2014-2020-as uniós költségvetési időszak tervezése és programozása.**

Az NTH, az NFM, ill. azon belül az NFÜ szerepét, a felelősségeket és az ütemezést pontosító Kormánydöntés hiányában – arra várva – egyes intézményi szereplők kívánnak; ill. egyelőre szétszórt, koordinálatlan modellben próbálnak egyes feladataikkal haladni.

A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság ugyan informálisan már elkezdett foglalkozni a kérdéssel, de az intézményfejlesztési lépések mellett még nem tudtak ezen témában is döntést hozni.

⁴ Ennek kapcsán kiemelt feladata lesz, hogy megtárgyaljon, és döntési javaslattal lásson el minden kormánydöntést igénylő fejlesztéspolitikai tárgyú, illetve fejlesztési tervezési és végrehajtási dokumentumot. A Kormánybizottság hatáskörébe fog tartozni az Operatív programok, valamint az Akciótervek elfogadásáról és módosításáról szóló döntések meghozatala, valamint hogy a kiemelt projektek nevesítéséről döntést hozzon. A jelenlegi rendszer változása még, hogy a jövőben az új Kormánybizottság foglal állást az NFÜ által kialakított és működtetett pályázati elbírálási szempontokról és eljárásrendi szabályokról és utasításokról.

A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság működésének kapcsán fontos, hogy az általa megtárgyalt és elfogadott előterjesztés közvetlenül benyújtható a Kormány ülésére, azonban a kormánydöntést igénylő fejlesztéspolitikai tárgyú és fejlesztési dokumentumok kizárólag az NFK jóváhagyását követően terjeszthetők a Kormány elé.

4. Az elemzési időszakban meghozott főbb jogi-szabályozási döntések és intézkedések elvárt és várható következményei és hatásai elemzése és értékelése

4.1. A közszféra szervezeteinek likviditási és önerő finanszírozásának megoldására nyújtott be előterjesztést az NFM

Az NFM előterjesztést nyújtott be a Kormány részére az Uniós támogatású projektek finanszírozási helyzetének megoldására. Ennek elsődleges közpolitikai célja, hogy a **leszerződött és elmaradásban lévő projektek előremozdulhassanak**, illetve a **még kifizetés előtt álló projektek likviditási problémáinak kezelésével javuljon az ország forráslehívási kapacitása**.

Jelenleg a forrásfelhasználás legnagyobb problémáját az jelenti, hogy a projektek késésben vannak, ezért a számlák sem érkeznek be, így a kifizetésük sem történik meg. A problémák két fő forrása, hogy a **kedvezményezettek likviditási problémákkal küzdenek illetve nem megfelelő az önerő rendelkezésre állása**.⁵

Az előterjesztés feltárja a gazdasági vonzatokat is, kiemelve többek között a támogatásokból adódó illetve a fejlesztési források utáni fizetett forgalmi adó bevételeket, a foglalkoztatottak utáni járulékbévételeket, a megmaradó/létrejövő munkahelyek miatti munkanélküli segélyek csökkenését.⁶

⁵ Erre a minisztérium javaslata szerint két intézkedés bevezetésére tér ki:

1. azon közszférabeli szervezeti kedvezményezetteknek, akiknek 100%-os a támogatási intenzitása, a szállító közvetlenül igényelheti a KSZ-en keresztül az NFÜ-től a szállítói előleget, ennek értéke a szerződésben rögzített összeg maximum 30%-a lehet. A folyamatos likviditás érdekében a szállító az előleggel csak a szállítói szerződés valós számlalapú teljesítésének 70%-t követően számol el, valamint a közbeszerzési törvény szerinti garanciát köteles adni, az előleg mértékéig. A szükséges garancia biztosításához az MFB garancia konstrukciót dolgoz ki.
2. a nem 100%-os támogatási intenzitású közszféra szervezetek számára visszatérítendő támogatás biztosításával kínálnak megoldást. A dokumentumban a minisztérium meghatározza ennek a konstrukciónak a potenciális kedvezményezettjeit (közszféra szervezetek), az érintett Uniós alapokat (ERFA és KA), a döntésre jogosult személyét (fejlesztési miniszter), a folyósítás (egycsatornás, melyet az NFÜ kezel) és a garanciavállalás módját (a garanciát a beruházás tárgya jelenti).

⁶ Az előterjesztés mellékletében a visszatérítendő támogatásokhoz 50 milliárd forintot rendel a határozat. A projektmegvalósítási tapasztalatok szerint a projektek nagy valószínűséggel megvalósulnak, ha már eljutnak a megvalósítás/kifizetések 30%-ig. További könnyítés, hogy az előleg összegével történő elszámolás nem a valós

4.2. Az uniós források felhasználásának egységes vizsgálatához, méréséhez szükséges indikátorok bevezetéséről szóló előterjesztést nyújtott be az NFM

Az NFM részéről benyújtott, az európai uniós forrásból támogatott regionális fejlesztési programok előrehaladását mérő mutatók (indikátorok) módosításának célja, hogy a lehető legnagyobb pontossággal lehessen nyomon követni, értékelni és tervezni az egyes programokat. Az indikátorok rendszerének pontosítása szükségessé teszi a programok alapidokumentumainak, az operatív programoknak a módosítását is. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) által javasolt változtatások Magyarország Kormányának a jóváhagyása után az Európai Bizottság érintett Főigazgatóságainak megerősítését is igénylik.

Az operatív programokban meghatározott indikátorok módosításának okai

A regionális operatív programokban (OP) meghatározott indikátorrendszerek alapján a programok végrehajtásáról szóló éves jelentésekben Magyarország nem tudott részletes és megfelelő információt nyújtani az Európai Bizottság (EB) számára. A jelentések az indikátorok jelentős részének vonatkozásában nem tartalmaztak adatokat, illetve ahol tartalmaztak nagyon gyakran jelentős mértékben eltértek a meghatározott célértékektől, s erre a Bizottság is felhívta a figyelmet.⁷

A jelentéseknek mindössze az indikátorok negyedénél sikerült elfogadható minőségű információt adni. Több operatív program esetében pedig a jelentésekben megfogalmazott minőségi elemzés során bemutatott eredmények és az indikátorokban közölt információk eltértek egymástól. A fentiekre tekintettel az Európai Bizottság jelezte, hogy a következő, a

teljesítés arányában történik meg, hanem a projekt előrehaladásának (kifizetésének) 70%-t követően indul el, így a 30%-os szállítói előleg a 100%-os megvalósításkor kerül elszámolásra.

⁷ A problémák leggyakrabban a következő jellegűek voltak:

- egyáltalán nem sikerült a tényértékre vonatkozóan adatot szolgáltatni,
- jelentős célérték túllépést mutattak,
- esetenként a kitűzött célokkal ellentétes irányú változást mutattak az előrehaladásban,
- hiányoztak a módszertani háttér-információk az indikátor tartalmáról, mérési időpontjáról,
- a horizontális célkitűzések terén elért eredményekről nem állt rendelkezésre megfelelő mértékű adatszolgáltatás.

2011. évről szóló éves jelentés elfogadásának feltétele, hogy Magyarország megfelelő információkat tudjon biztosítani a programok előrehaladásáról.

Ezáltal az operatív programokban meghatározott indikátorok felülvizsgálatának célja, hogy azok módosítása, cseréje révén olyan indikátorrendszer alakuljon ki az OP-kban, amelyeken keresztül lehetőség lesz már a 2011. évre vonatkozó éves jelentésekben, valamint az ezt követő években benyújtandó jelentésekben megfelelő információkat szolgáltatni a programok előrehaladásáról.

A módosítás előkészítésének alapelvei

8

A módosítási javaslatok kidolgozása érdekében elvégzett felülvizsgálat legfontosabb szempontja az lett, hogy csak olyan indikátorok maradjanak, vagy kerüljenek be az indikátorrendszerekbe, amelyek esetében a szükséges bázis- és célértékek meghatározhatóak, és amelyekre vonatkozóan az éves jelentésekben a vonatkozó tényértékek minden évben biztosíthatóak.

Lényeges szempont volt a felülvizsgálat és a javaslattétel szempontjából, hogy az operatív program-módosítások jóváhagyási folyamatához szükséges időt is figyelembe véve az indikátorok módosítására vonatkozó tervezeteknek mielőbb rendelkezésre kellett állniuk ahhoz, hogy azok az érintett testületek által megtárgyalásra kerülhessenek és az éves jelentés benyújtása előtt megérkezessen a módosítási kérelem a Bizottsághoz. E korlátból adódóan csak olyan adatforrásra lehetséges támaszkodni, amely már jelenleg is elérhető és feldolgozott az intézményrendszer számára (valamelyik EMIR lekérdezés vagy KSH adatközlés tartalmazza) vagy olyan elérhető adaton alapul, amelyik viszonylag gyorsan feldolgozható. Mindezek figyelembe vételével a következő alapelvek mentén kerültek meghatározásra az indikátorok módosítására vonatkozó javaslatok.

- 1) Az operatív programoknak a célok elérése mentén történő előrehaladását a legjobban jelző indikátorok kerüljenek a programokba, ezért a javaslatok kidolgozása során általános szinten a program hatásaira és környezetére, prioritás szinten az intézkedések eredményeire koncentrálnak a javaslatok.

⁸ A problémákat elsősorban az okozta, hogy a programok tervezésekor olyan indikátorok kerültek meghatározásra, amelyek meghatározásához szükséges adatforrások a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, ezen belül az Irányító Hatóság és a Közreműködő Szervezetek számára nem voltak hozzáférhetőek, illetve olyan bonyolultabb számításokat, felméréseket igényeltek volna, amelyek csak megfelelő módszertani meghatározások révén váltak volna lehetségessé. Azonban az ilyen jellegű háttér-információk sem az Irányító Hatóságnál, sem pedig a Közreműködő Szervezeteknél nem álltak és jelenleg sem állnak rendelkezésre.

- 2) Teljesüljön a 1083/2006 EK rendeletben foglalt indikátorozási kötelezettsége Magyarországnak, azaz a prioritások céljai output- és eredményindikátorral kerüljenek bemutatásra és a horizontális elvek közül az uniós szinten definiált nemek közötti esélyegyenlőség mentén történő előrehaladás mindenütt bemutatásra kerüljön.
- 3) Amennyire csak lehetséges jelenjenek meg a Bizottság által uniós szinten meghatározott magindikátorok.
- 4) Az operatív programok egymáshoz viszonyított összehasonlíthatósága minél jobban biztosítva legyen, azaz hasonló indikátorral mérjük a hasonló célokat és ezáltal képet kaphassunk arról, hogy a különféle intézkedések mennyire eltérő eredményeket értek el az egyes régiókban.
- 5) Olyan indikátorok kerüljenek meghatározásra, amelyek aktuális értékei a program végrehajtásából hátralévő években folyamatosan megadhatóak lesznek.
- 6) Az arányosság elvére való tekintettel a szükséges számban kerüljenek meghatározásra indikátorok.

Tekintettel arra, hogy az operatív programokban nem egységesen és megfelelően kerültek több esetben megjelölésre az indikátorok típusai, szükségessé vált az indikátorok ilyen jellegű vizsgálata és korrigálása is.

5. Az Európai Unió keretekkel kapcsolatos főbb aktualitások és a kapcsolódó magyar vonatkozások bemutatása

5.1. Lezárult az idei gazdasági koordinációs félév – megjelentek az országspecifikus javaslatok

Az Európai Unió pénzügyminiszterei, lezárva a tavaly bevezetett gazdasági koordinációs félévet (európai szemesztert) elfogadták az egyes országspecifikus gazdaságpolitikai ajánlásokat. A keddi brüsszeli találkozót követően Olli Rehn pénzügyi biztos hangsúlyozta, hogy most már **a tagországok feladata, hogy az ajánlásokat betartsák**, és kiemelte, **hogy a Bizottság figyelemmel fogja kísérni a javaslatok megvalósítását**, melyek országra szabottan határozzák meg a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés főbb irányait.⁹ Ezen ajánlások a féléves gazdasági koordinációs eljárás fontos részei. A szemeszter kiemelt célja, hogy a **tagországok hatékonyabban tudják megelőzni, illetve elhárítani az esetleges gazdasági válságokat**. Ahhoz is hozzájárul, hogy erősödjön az együttműködés és felügyelet, valamint az euróövezet stabilitásának megőrzése is rész célja. A Magyarországnak szánt ajánlások főbb pontjai makrogazdasági, adóügyi és foglalkoztatáspolitikai tárgyúak. Ezek közül kiemelten fontos **a túlzott hiány csökkentése** úgy, hogy lehetőleg csökkentsék az egyszeri tételek számát a 2012-es költségvetésben. Szintén hangsúlyos a Magyarországra vonatkozó ajánlások közül, hogy **javasolják a gazdasági stabilitásra vonatkozó sarkalatos törvény felülvizsgálatát**, azáltal, hogy az új számszerű szabályokat tenne kötelezővé a középtávú költségvetési keretben. Szintén hangsúlyt kap a **Nemzeti Roma Stratégia alkalmazása egyéb stratégiákkal összhangban**, valamint a nők munkaerő piaci helyzetének javítása, elhelyezkedésének elősegítése. **A közbeszerzések kapcsán az adminisztratív terhek csökkentése** mellett javaslatot tesznek arra, hogy a közbeszerzések és **jogi szabályozásuk támogassa a piaci versenyt és üzlet-barát környezetet teremtsen**, valamint kiemelik az innovatív KKV-k támogatását. Oktáspolitikai javaslataik hangsúlyozzák a **korai iskola elhagyók számára készítendő stratégia bevezetését**, valamint a hátrányos helyzetű csoportok hozzáférését a felsőoktatáshoz a felsőoktatási reform kapcsán. A **közlekedésfejlesztés** kapcsán a **legfontosabb szempont a költséghatékonyság** növelését említik, mint fő szempontot a jövőbeni reformok kapcsán.¹⁰ A javaslatokra a tagországoknak a jövő évi költségvetésükben, illetve reformprogramjaikban kell megoldást nyújtaniuk. A pénzügyminiszterek megállapodtak arról is, hogy Spanyolországnak 2014-re kell a GDP-arányos hiányát 2,8 százalékra csökkenteni.

⁹ Lsd.: Vice-President Rehn's remarks at the ECOFIN press conference (ECOFIN Press Conference – Brussels, 2012 július 10.) Speech/12/546

¹⁰ Lsd.: Council Recommendation of on the National Reform Programme 2012 of Hungary and delivering a Council Opinion on the Convergence Programme of Hungary, 2012-2015 (Brussels, 2012. július 6.)

Michel Barnier pénzügyi szolgáltatásokért felelős nyilatkozata alapján elmondható, hogy az Európai **Bizottság az ősz elején benyújtja a bankszektor felügyeletével** kapcsolatos javaslatát. Az előző hónapban bemutatott bankunió és pénzügyi unió részeként egy új bankmodell szükséges. Ennek kapcsán Olli Rehn megjegyezte, hogy **az új euróövezeti mentőalap** (Európai Stabilitási Mechanizmus – EMS) **forrásaiból megvalósuló feltőkésítéshez nem lesz szükség az egyes tagországok garanciájára.**¹¹

Fontos fejlemény a **többéves pénzügyi keret** kapcsán, hogy a Bizottság **módosította** az erről szóló rendeletet több okból kifolyólag. Az első ok a Horvát Köztársaság részére történő forrásallokáció megjelenítése a keretben. A következő ok, hogy megjelentek a legfrissebb GDP és GNI adatok, és ez **változásokat jelent az Unió kohéziós politikájában a regionális és nemzeti jogosultságok kapcsán**, ebből kifolyólag újra kell számolni az egyes regionális és nemzeti allokációkat. Továbbá **a legfrissebb makrogazdasági mutatókat kell figyelembe venni a tagállamonkénti maximális nemzeti allokációk kiszámításához**, valamint a következő költségvetési időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret az EU-28 GNI-je százalékában kifejezett felső korlátainak meghatározásához. A megváltozott rendelet kapcsán fontos változás még, hogy a rendelet kimondja, hogy ha „strukturális alapok szabályainak vagy megosztott igazgatással végrehajtott programjainak elfogadására 2014. január 1. után kerül sor, a pénzügyi keretet kiigazítják annak érdekében, hogy lehetővé váljon a 2014-ben fel nem használt források következő évre történő, a megfelelő kiadási korlátokat meghaladó mértékű átvitele”.¹²

A 2013-as Uniók költségvetés kapcsán fontos esemény, hogy július 4-én, szerdán az Európai Parlament plenáris ülése elfogadta a költségvetés első tárgyalására vonatkozó EP mandátumot. A Bizottsággal egyetértve állapították meg, hogy **a gazdasági növekedés és munkahelyteremtés kell, hogy álljon a jövő évi költségvetés fókuszában**. Annak következtében, hogy jövőre véget ér a jelenlegi költségvetési időszak **felhalmozódnak a kifizetési esedékességhez érkező pénzügyi kötelezettségvállalások**. Ennek következtében 138 milliárd euróval gazdálkodhatna az Európai Unió. Végleges megállapodásra az elvárások szerint idén ősszel kerülhet sor. A magyar képviselők az esemény kapcsán hangoztatták azon véleményüket, hogy kiemelten fontos a fejlesztési források megőrzése és innovatív célokat szolgáló felhasználásuk, mellyel Európa a gazdasági fellendülés útjára állítható.¹³

¹¹ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=218028&lang=hun#218028> (2012-07-17)

¹² Lsd.: Módosított javaslat: A Tanács rendelete a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (Brussels, 2012. július 6.); COM(2012) 388 final

¹³ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=216304&lang=hun#216304> (2012-07-17)

5.2. Újabb szakaszához érkezett az EU/IMF tárgyalás, július 17-én megkezdődtek az formális egyeztetések

Az EU/IMF tárgyalásokkal kapcsolatos események az elmúlt időszakban ismét a figyelem középpontjába kerültek. Többek között az egykulcsos adó, a tranzakciós illeték kiterjesztése a jegybankra, valamint a vagyon- és ingatlanadó kapcsán merülhetnek fel nézeteltérések a tárgyalások megkezdése előtt. Az egykulcsos adóval kapcsolatban Varga Mihály a tárgyalásokért felelős tárca nélküli miniszter azt nyilatkozta, hogy **ebben a témában a magyar kormány csak nagyon nehezen engedne**. Hangsúlyozta azonban, hogy a **magyar fél meghallgatja a problémákat és kifogásokat** a témával kapcsolatban. Az **adózási rendszer kapcsán** kiemelte, hogy a szuperbruttó kivezetésével pedig lehet, hogy az államnak kevesebb bevétele lesz, de **az adókiesés az elvárások szerint visszajön a csomag gazdaságélénkítő hatása révén**. Azzal kapcsolatban, hogy mit tenne a kormány, ha az IMF esetleg ingatlanadót vagy vagyonadót kérne a miniszter nem adott egyértelmű választ, de véleménye szerint a kormány meg fogja vizsgálni a lehetőségeket. A tranzakciós illeték kapcsán a tárgyalásokért felelős miniszter kiemelte, hogy a javaslattétel előtt a magyar kormány mérlegelte ennek hatásait a jegybank kapcsán. A miniszter kifejtette, hogy mivel ez az adóbevételek jelentékeny részét teszi ki, erre várhatóan az Európai Bizottság és az IMF is rá fog kérdezni.¹⁴

Orbán Viktor miniszterelnök a tárgyalások kapcsán kiemelte, hogy noha az IMF/EU delegáció július 17-én érkezik meg Magyarországra az **érdemi tárgyalások később**, valószínűleg **nyár végén kezdődhetnek meg**. Orbán Viktor a Hír TV Rájátszás című műsorában hangsúlyozta, hogy a tárgyalások során az ország céljait fogják szem előtt tartani, az ezzel ellentétes javaslatokat az IMF felől inkább kikerülik. A miniszterelnök az interjúban kifejtette, hogy négy lehetséges módja van az államadósság csökkentésének. Az első a belső megtakarítás, a második a nyugati pénzpiacokhoz fordulás, a harmadik a keleti pénzpiacok felé fordulás, a negyedik pedig a nemzetközi pénzügyi szervezetek felé fordulás. A miniszterelnök szerint jelenleg mind a **négy rendelkezésre álló módot kihasználjuk az államadósság csökkentés céljából**. A tárgyalások során nagyon fontos, hogy ha a magyar Országgyűlés úgy dönt, akkor lesz tranzakciós illeték, és ezt a döntést senki sem vétőzhatja meg – emelte ki a miniszterelnök, valamint hangsúlyozta, hogy az **Európai Központi Banknak csupán vélemény-nyilvánítási joga van**, azonban **a döntésekbe** semmilyen módon **nem avatkozhat bele**. A Reuters hírügynökség, elemzők állítására alapozva nem tartja kizártnak újabb feszült időszak kialakulását a miniszterelnök azon szándékával kapcsolatban, hogy a gazdaságpolitikában szabadon dönthessen, és csupán biztosítékokat szeretne a piaci és

¹⁴ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=217756&lang=hun#217756> (2012-07-17)

gazdasági kockázatokkal szemben, melyek a miniszterelnök véleménye szerint az euróövezet válságából adódnak.¹⁵¹⁶

5.3. Készül a magyar álláspont a 2014-2020-as uniós költségvetés vidékfejlesztési és agrárforrásai tárgyalásaira

A Közös Agrárpolitika forrásai kapcsán Czerván György kiemelte, hogy annak ellenére, hogy Magyarország az Unió mezőgazdaságának mindössze két százalékát adja, ennél jóval magasabb arányú támogatásban részesül. Az agrárgazdaságért felelős államtitkár kijelentette, hogy nagy valószínűséggel ez a következő uniós költségvetési időszakban is így marad. V. Németh Zsolt ugyanakkor hangsúlyozta azt is, hogy **a minisztérium aktívan készül a 2014-2020-as időszakra**, és ebbe a munkába úgy szeretnék bevonni a vidéket, hogy a változások az agrárium és a vidék érdekeit szolgálják. Hörcsik Richárd Az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának elnöke hangsúlyozta az együttműködés fontosságát a szaktárca, az agrárdiplomácia és az OGY szakbizottságai között. Kiemelte, hogy fontosnak tartják **a magyar álláspont megismertetését és érvényre juttatását az Unióban**.¹⁷ Czerván György államtitkár az Országgyűlés mezőgazdasági bizottságának ülésén elmondta, hogy az EU a KAP-ra fordítható forrásokat a jövő évi nominálértéken fagyasztják be. A KAP reformmal összefüggésben hozzátette azonban, hogy a jelenlegi rendszer megváltozik, hiszen **a közvetlen támogatásoknak lesznek kötelező és a tagállamok által választható önkéntes elemei** is. A kötelező elemek közé fog tartozni az **alaptámogatás**, a **zöld komponens** valamint **a fiatal gazdák segítése**. Ez utóbbira a közvetlen kifizetési keretösszeg két százaléka használható fel. Ugyanakkor életbe szeretnék léptetni az árbevételek utáni sávós támogatáscsökkenést, mely szerint 300 ezer euró árbevétel felett a támogatás 100 százalékkal csökkenne. V. Németh Zsolt szerint a vidékfejlesztés keretében várhatóan nem alakul át számottevően a rendszer a 2014 után. Kiemelte ugyanakkor, hogy **ezen a területen nagyon fontosak az innováció, a környezetvédelem és a klímaváltozás elleni küzdelem** alapelvei.¹⁸ Ezt nyomatékosította Dacian Ciolos mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős uniós biztos is, de fontosnak találta azt is, hogy olyan agrárpolitika kell, mely tekintettel van a **nemzeti és regionális sajátosságokra** is valamint véleménye szerint a **környezetterhelés csökkentése** is elsődleges szemponttá kell, hogy váljon az elkövetkező időszakban.

¹⁵ Lsd.: Reuters: <http://www.reuters.com/article/2012/07/06/us-hungary-imf-idUSBRE8650AU20120706> (2012-07-17)

¹⁶ Lsd.: Hír TV: <http://mno.hu/belfold/orban-kikeruljuk-ami-nem-teremt-elonyt-1090361> (2012-07-17)

¹⁷ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=215904&lang=hun#215904> (2012-07-17)

¹⁸ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=216688&lang=hun#216688> (2012-07-17)

5.4. Növeli az Unió a kutatási tevékenységek támogatási keretét

Jövőre az Európai Unió mintegy **8,1 milliárd euróval fogja támogatni a kutatási tevékenységet**. A témával kapcsolatban Máire Geoghegan-Quinn biztos Brüsszelben nyilatkozott. A kutatásért, az innovációért és a tudományért felelős biztos elmondta, hogy a jövő évi munkaprogram keretében meghirdetett, kutatási projekteket támogató pályázatok minden eddigi értéket meghaladnak. Mindemellett még további 6 milliárd euró állami- és magánbefektetés is számolható a bizottság szerint, ennek következtében a foglalkoztatottak száma közel 200.000 fővel bővül a becslések szerint. **Kiemelt szerepet kap Európa versenyképességének növelése, az emberi egészség, a környezetvédelem, valamint innovatív megoldásokat** nyújtanak olyan, egyre jelentősebb problémákra, mint az **urbanizáció és hulladékkezelés**.¹⁹ A jövőbeni támogatások egyik **fő célja, hogy Európa a kutatók célterületévé váljon, világszínvonalon is**, ezt főként piacközelbeli tevékenységek támogatásával kívánják elérni. Ide tartozik a kísérleti projektek, demonstrációk, szabványosítások és technológiaátadás támogatása is, de kiemelt szerephez jutnak a KKV-k is.²⁰ Ezzel áll az is összhangban, hogy a budapesti székhelyű **Európai Innovációs és Technológiai Intézet büdzsáját az Európai Parlament az Európai Bizottság által javasolt szintre emeli**. Az ezzel kapcsolatos javaslatot a Parlament kulturális és oktatási bizottsága elfogadta.²¹

¹⁹ A bizottság közleményében kiemelte, hogy a kutatás és innováció szerepe a növekedési és munkahely-teremtési célkitűzések megvalósításában kiemelten fontos, valamint ezen alapelvek mentén válhat az európai gazdaság versenyképessé is. A közlemény szerint az Uniós támogatásokért folyó verseny magas színvonalú és biztosítja, hogy a források a legtöbb értéket képviselő projektekhez kerüljen.

²⁰ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=217578&lang=hun#217578> (2012-07-17)

²¹ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=218025&lang=hun#218025> (2012-07-17)

6. SWOT-analízis

Erősség	Gyengeségek
• A jelenleg zajló intézményátalakítások kapcsán határozott és gyors fellépés esetén az intézményrendszer működési hatékonysága jelentősen fokozható; • A megfelelő know-how feltárásával a különböző OP-k esetében felgyorsíthatóvá válnak a jelenleg késésben lévő OP-k; • A Nemzeti Fejlesztéspolitikai Kormánybizottság hatékony működése esetén javulhat a kormányzat összteljesítménye a források lehívása kapcsán; • Önerő és cash-flow problémákra megoldást kínál a benyújtott jogi csomag; ennek kapcsán az MFB-t felkérték, hogy egy olyan pénzügyi terméket dolgozzon ki, mely ezen célok megvalósításában hatékony megoldást kínálhat.	• A Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság elhúzódozó felállása és teljes kapacitású működésének elmaradása csorbuló hatásosságot és hatékonyságot eredményezhet; • Az NFÜ pályázati kiírási terve csak 50%-ban, a kifizetési csak 60%-ban teljesül; • Az ÚMFT keretein belül a kiesett pályázatok aránya jelentős; a kedvezményezettek és közreműködő szervezetek közötti kommunikáció alacsony hatékonyságú; • A Széchenyi Programiroda tevékenysége érdemi hatás és eredmény nélküli; • Tendenciális a növekedés az intézményrendszerrel kapcsolatos késéseknél, a jelenleg zajló intézményi átlakításoknál fennál a veszélye, hogy a késések tovább nőnek (kiemelt veszély a szakmai tapasztalattal rendelkező humántőke hiánya); • Amíg nincs központi projektfejlesztés (mentorálás) és projekt doktori szolgáltatás fennáll az egyes projektek kezdésének illetve sikeres befejezésének elmaradása, jelentős csúszása; • Nem kezdődött el a 2014-2020-as költségvetési időszak érdembeli, összehangolt tervezése.

Veszélyek	Lehetőségek
• Kifizetési szakaszba az ÚSZT pályázatok kis hányada jutott el, ennek legfőbb oka az projektgazdák önerő és cash-flow problémáira vezethető vissza; • Az IMF tárgyalások elhúzódása esetén a hosszú távú tervezés bizonytalanná válhat, erőforrás átcsoportosításokkal is járhat; • Az Uniós bankrendszer reform intézkedései nem lesznek összhangban a magyarok által választott iránnyal, ezért újabb piaci bizonytalanság alakulhat ki; • Ha nincs megfelelő nemzetközi tárgyalási aktivitás (2014-2020) kevesebb forrás és később válik elérhetővé; • 2014-es EU parlamenti választások miatt a 2014-2020-as uniós forrásokhoz a hozzáférés csak 2014 év vége felé reális.	• A folyamatosan növekvő pályázati aktivitás lehetőséget teremt arra, hogy a rendelkezésre álló források lehívásra kerüljenek • A válságkezelésben fontos szerepe lehet a pályázatok révén befolyó ÁFA többletnek; • A IMF tárgyalások gyors lezárása jelentős előnyt jelentene, lehetővé tenné a hosszú távú tervezést; • Az Uniós bankrendszer reformja összeegyeztethető a magyar változtatásokkal, ennek jelentős gazdaságélénkítő hatása lehet; Biztosnak mondható területeken (pl.: energetika, KKV-fejlesztése) meg lehetne vizsgálni (esetlegesen a Bizottsággal egyeztetni) a lehetőségét, hogy a 100%-os támogatottságú projektfejlesztések kvázi előfinanszírozása (EIB, EBRD, MFB háttérrel) megoldható-e a kapcsolódó uniós pénz elérhetősége előtt; ezzel a megoldással már 2014. januártól elindulhatnak ezen projektek.